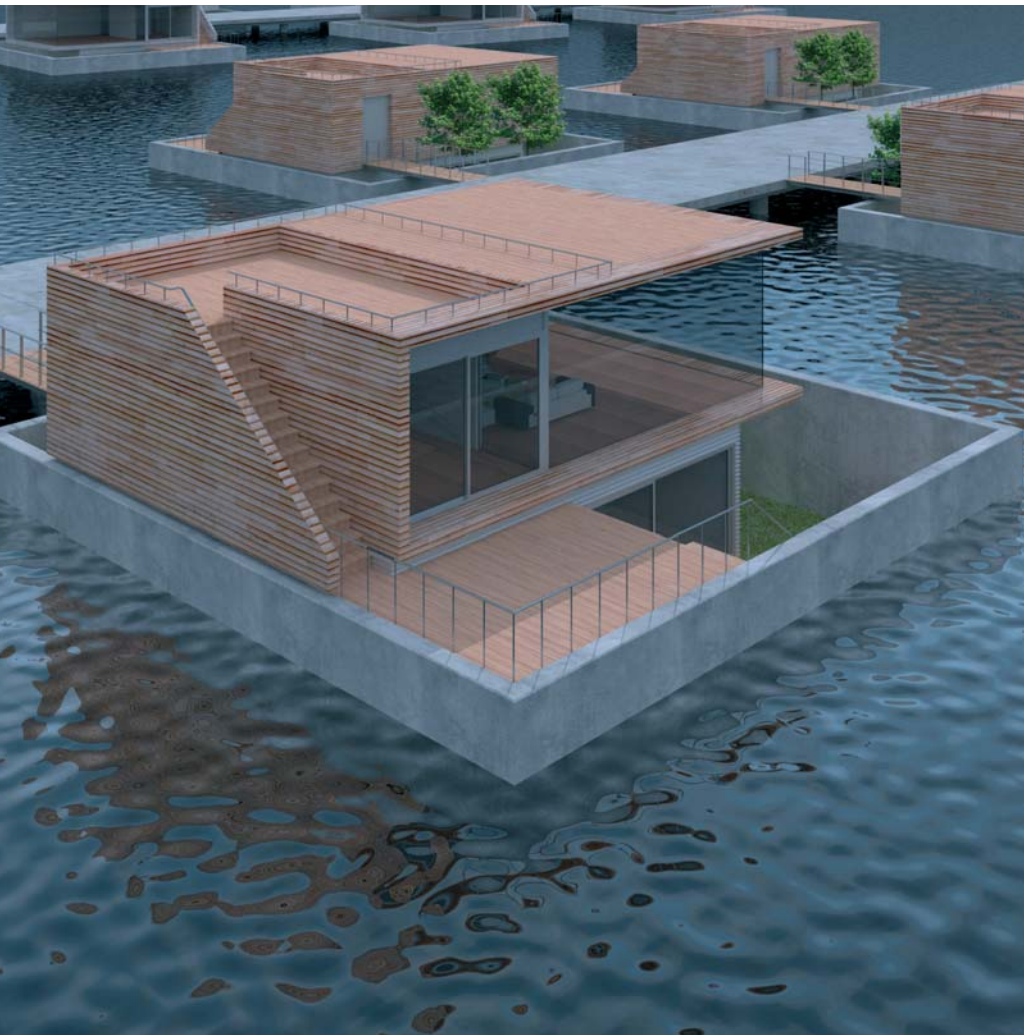

rondaywinkelaar architecten

Milieuzaam bouwen

Het ontwerpende onderzoek van Maxim Winkelaar en Bob Ronday op het gebied van wonen op de grens van land en water spreekt niet alleen tot de verbeelding, maar dwingt ook tot nadenken over wonen in de toekomst. Zij zijn ervan overtuigd dat klimatologische ontwikkelingen amfibisch wonen uiteindelijk onvermijdelijk zullen maken. Terwijl ze daarin steeds nieuwe ontwikkelingen onderzoeken, bouwen ze de ene luxe villa na de andere. Het één ervaren zij niet als tegenstrijdig met het andere. "Duurzaam bouwen alleen is niet genoeg, wij zoeken naar milieuzame bouwmethoden."

Indira van 't Klooster

Het succesverhaal begint met het winnen van een ideeënprijsvraag waarin werd gevraagd om nieuwe manieren om op water te wonen. De vondst in het ontwerp van Bob Ronday en Maxim Winkelaar is een betonnen bak die open blijft. Dat biedt mogelijkheden om onder waterniveau zowel buitenruimte als overdekte leefruimte te creëren. Het ontwerp is tot in detail uitgewerkt en heeft van meet af aan gefunctioneerd als een visitekaartje: dit denken wij en zo kunnen we het maken.

"We kennen elkaar van de TU Delft. Al snel bleek dat we dezelfde interesses en visies hadden. Na onze studie ging ik op wereldreis en Bob werkte aan een tijdelijk project. Toen ik terugkwam, spraken we af in het park om eens bekijken of we niet samen een prijsvraag konden doen. Nog diezelfde middag ontstonden de eerste schetsen voor Watergaten[®]", vertelt Maxim. Bob vult aan: "We hadden nog nooit aan een prijsvraag meegedaan, maar we wonnen. Met het prijzengeld, 10.000 euro, hebben we ons eigen bureau gestart en een website gemaakt. Ondertussen werkten we nog bij Rappange & partners en Hans van Heeswijk Architecten. Vaak stonden we 's morgens om 6 uur op om eerst onze eigen projecten te doen. Binnen een jaar zegden we onze banen op om ons helemaal te kunnen richten op rondaywinkelaar architecten."

Duurzaam of milieuzzaam

Bob Ronday en Maxim Winkelaar zijn er heilig van overtuigd dat amfibisch wonen op termijn noodzakelijk wordt. Bob: "Klimaatveranderingen zullen nieuwe woonvormen afdwingen en de voortschrijdende technologie maakt veel meer mogelijk dan we nu denken. Ons credo is: Duurzaam is niet 'duurzaam'. De term duurzaam wordt in Nederland verkeerd gebruikt. Duurzaam is iets wat lang meegaat en goed is voor het milieu. Maar iets wat

heel lang meegaat, is niet per definitie goed voor het milieu, denk aan beton bijvoorbeeld. In het Engels kun je sustainable en durable onderscheiden, maar in het Nederlands kan dat niet. Daarom hebben we het woord 'milieuzzaam' bedacht."

Op tafel ligt een nummer van Huis&Kavel, waarin een door hen ontworpen uitbreiding van een villa in Doorn over maar liefst 8 pagina's wordt uitgemeten. "Het is een mooie villa, met een nogal overgedimensioneerde veranda uit de jaren '70. Daar hebben we toen een jacuzzi in ontworpen en een harmonica wand. Je zou het niet zeggen, maar het is een milieuzzaam ontwerp vanwege een warmtepomp op 160 meter diepte en zonnecellen op het dak." Sinds Villa Doorn doen ze twee dingen tegelijkertijd. Enerzijds luxe villa's en anderzijds studies naar mogelijkheden om de Watergaten® te perfectioneren, verder te ontwikkelen en gebouwd te krijgen.

Omgekeerde prijsvraag

Maxim: "We ontwikkelen de Watergaten® nog altijd verder. Zo hebben we nu de classic, de luxe variant (met zwembad) en de familievariant (rechthoekige bak). Het ontwerp maakt veel los, vooral in buitenland, maar opdrachtgevers blijven huiverig. We zijn bij veel ontwikkelaars over de vloer geweest. Iedereen was enthousiast, maar concreet gebeurde er niks. Bezorg ons maar een stuk water, dan bouwen we het, zeiden ze. Maar hoe kom je daar aan? Dat moet toch via de gemeente." Bob: "Toen kwam het idee van de omgekeerde prijsvraag. Er is een ontwerp, laat de opdrachtgevers maar komen. Het was ook een beetje uit balorigheid. Er zijn zoveel prijsvragen, maar wat levert het nou op? Je krijgt toch het gevoel dat je een beetje uitgebuit wordt."

Niet dat gemeenten zich vervolgens in groten getale hebben gemeld, zegt Maxim. "Een aantal jaar geleden heeft de SEV een onderzoek gedaan naar in welke gemeente op water gebouwd kan worden. Op basis daarvan hebben we 50 gemeenten aangeschreven. Drie gemeenten hebben gebeld, voor extra informatie, daarna werd het weer heel stil. Helaas is er geen een inzending binnengekomen. Kennelijk durfden de gemeenten het niet aan om mee te doen en dat is heel jammer."

"Ach, het was een creatieve vorm van aandacht vragen. Maar ook een serieuze actie", vindt Bob. "Het is enerzijds aanschoppen tegen de prijsvraagcultuur, maar het is ook promotie van waterarchitectuur."

2

Drijvende kavels voor San Francisco

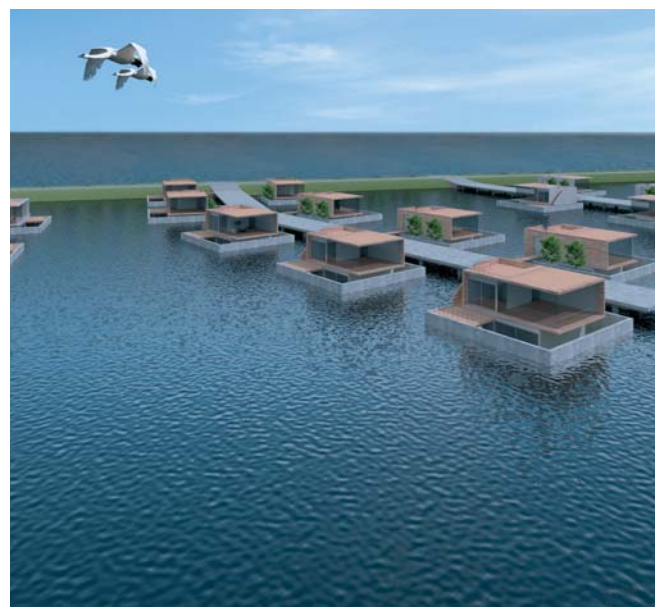
Want er is meer dan alleen de Watergaten®. Voor een estuarium in San Francisco ontwierp het duo een plan waarbij de woningen in drie stadia (vaste land, uiterwaard en op het water) van vast naar drijvend gaan. Als de zeespiegel stijgt, ontstaan daar de eerste problemen. "De huizen zijn amfibisch, en kunnen dus zowel op land als op water functioneren. Maar buiten Nederland is de argwaan tegen een dergelijke manier van wonen nog groter. We stonden dus voor de vraag: hoe maak je iets drijvend dat er toch niet drijvend uitziet? De oplossing was om niet alleen het huis, maar de hele kavel te laten drijven. Het huis is niet verankerd aan de fundering en kan glijden langs palen in de constructie waardoor het geheel omhoog kan. Dit principe kan zelfs zo worden toegepast dat ook de infrastructuur amfibisch kan worden. Het is nu nog niet echt haalbaar, maar ons fascineert de vraag: hoe ver kan je gaan en wanneer zou het wel mogelijk zijn?"

Maxim: "Milieuzzaam is een manier om iets lang mee te laten gaan, maar alleen zolang je er energie in stopt. Als je het niet meer gebruikt, verdwijnt het weer en belast dan niet langer het milieu. Op dat principe hebben we een woning ontworpen die totaal niet duurzaam is. Hij gaat niet lang mee, tenzij je er energie in stopt. Een telefoon werkt zolang je hem oplaadt, maar als je hem

- 1 Prijsvraagontwerp Watergaten® 2006, eerste prijs
- 2 Links Maxim Winkelaar (1980), die via de MTS bouwkunde en HTS bouwtechniek in 2006 afstudeerde aan de TU Delft Bouwkunde en Architectuur. Rechts Bob Ronday (1977) die na zijn opleiding HTS Bouwkunde eveneens naar de TU Delft ging en afstudeerde in Restauratie & Renovatie. Na zijn studie werkte hij onder andere bij Hans van Heeswijk Architecten en in 2007 richtte hij samen met Maxim rondaywinkelaararchitecten op.
- 3 Dynamisch amfibisch wonen in het Groene Hart, studie 2008

3

4

5

weggooit, blijft het omhulsel nog 50 jaar bestaan, dat moet niet. Het omhulsel zou veel sneller moeten verdwijnen. We hebben een huis ontworpen dat alleen bestaat zolang het gebruikt wordt. Het huis is een pakket van een fundament of bak en een dak dat helemaal is gevuld met collectoren en generatoren. Als de systemen zijn opgestart, pompt de woning zichzelf als het ware op. Doordat het dak wordt opgetild, ontstaat ruimte voor een woning. De woning verzamelt alle mogelijk energie uit zijn omgeving en gebruikt dit voor de woning zelf. Eventuele overtollige energie wordt teruggegeven aan de omgeving. De gevels kun je maken van vergankelijke materialen, zoals hout, of nog futuristischer: van nog te ontwikkelen organische gevelmaterialen die uit zichzelf groeien. Als het huis niet meer gebruikt wordt, kunnen de niet-vergankelijke materialen elders hergebruikt worden.

6

Luxe villa's en amfibisch wonen

En zo werken Bob en Maxim ongeveer 3 à 4 dagen per week aan luxe villa's en 1 à 2 dagen per week aan de verdere ontwikkeling van hun amfibische gedachtegoed. Deze werkwijze ervaren ze niet als twee totaal verschillende werelden. Maxim: "Ontwerptechnisch niet, want de stijl van de villa's is niet anders dan van de drijvende huizen. Ze komen tot stand in moderne vormen en moderne materialen, maar wel met warmte en contrast. Bovendien kunnen we in de villa's allerlei dingen toepassen, zowel praktisch, stilistisch als op het gebied van milieuzzaamheid." Bob: "Het is fantastisch, zoals we nu werken. Met betrokken opdrachtgevers, de mogelijkheid om met een uitzonderlijk afwerkingsniveau te mogen bouwen. En het zijn veel unieke projecten. Zo bouwen we nu een van de langste betonnen keukenbladen van Nederland: een 8,3 meter lang keukenblad uit een stuk, waar gaspitten rechtstreeks uitkomen." Maxim: "En transformeren we een watertoren in Bergen op Zoom voor een particulier, die er wil wonen en werken."

Bob: "Toch was alles misschien wel heel anders gelopen als we die prijsvraag niet hadden gewonnen." Dat is maar zeer de vraag. Het prijsvraagontwerp is

een kant-en-klaar ontwerp, het bekt goed en geeft een visitekaartje af. Runday en Winkelaar maken strategische keuzes en houden vast aan weinig maar heldere principes, daar is die prijsvraag een eerste voorbeeld van. Maxim: "Nou, we hebben wel eens een plan voor het Groene Hart gemaakt, toen hebben we de Watergaten® gewoon op het gras neergezet."

Momenteel zijn zes projecten in uitvoering. Toch kiezen ze welbewust ervoor om met zijn tweeën te blijven. "We huren veel freelancers in voor tekenwerk enzo. In principe kunnen we alles zelf, maar als we geen tijd hebben schakelen we mensen in. Voor de villa in Bemmelen hebben we alles zelf gedaan van bestektekeningen tot bouwbegeleiding."

Toch zitten ze er relaxed bij. "Vorig jaar hebben we een topjaar gedraaid, maar daarop ligt niet de nadruk. Bovendien: zo kunnen we snel schakelen, we zijn niet log, we kennen elkaar goed." En ooit, daar zijn ze van overtuigd, zullen ze de Watergaten® bouwen. "Nu hapert het een beetje vanwege de recessie, maar ooit gaan ze er komen. Niet eentje, maar een hele wijk."

Meer informatie: Watergaten.nl en Rundaywinkelaar.nl

7

8

8

- 4 Uitbreiding Villa in Doorn, 2009
- 5 Spa in villa in Zeist, 2010
- 6 Amfibisch wonen voor een brede riviermonding met getijverschil bij San Francisco, Rising tide competition 2009
- 7 Betonnen keukenblad van 8,3 meter voor villa Naarden, in uitvoering 2010
- 8 Lounge café Bonita Amsterdam, in uitvoering 2010

Foto's Machiel de Nooyer